

CARDMAKING

Jitka Ščerbová

barvy, tvary, styly

CARDMAKING

(barvy, tvary, styly)

Jitka Ščerbová

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
info@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6187. publikaci
Texty a fotografie Jitka Ščerbová
Sazba Karolína Bendová
Odpovědná redaktorka Ing. Jana Minářová
Počet stran 64
První vydání, Praha 2016
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
© Grada Publishing, a.s., 2016
ISBN 978-80-271-9148-2 (pdf)
ISBN 978-80-247-5574-8 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být re-
produkována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písem-
ného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

OBSAH

První dojem – barvy

Barevné názvosloví	5
Jednobarevné projekty	7
Projekty v příbuzných barvách	8
Projekty v pestrých barvách	9
Projekty v kontrastních barvách	12
Projekty v neonových barvách	13
Projekty s leskem a třpytem	14
Paletky designérů	17
Kompozice vzorů	18

Dominanta je to hlavní

Postavičky	21
Květiny	22
Mašle	23
Rozeta	22
Větrník	23
Text	24
Hvězda	24
Obálka a kapsa	25
Prostorový soustředný tvar	25
Dominanta v otvoru	26
Seskupení malých ozdob	26
Pohyblivé dominanty a prvky	28
Malá dominanta	29
Další dominanty	29

Co přidat?

Pozadí (background)	32
Podkladové tvary	33
Text	33
Bordura	34

5	Nepapírové ozdoby	36
5	Detaily	37
7	Kompozice	38
8	Formáty a typy blahopřání	38
9	Kompozice statická a dynamická	40
12	Kompozice souměrná	41
13	Kompozice středová	41
14	Kompozice diagonální	42
17	Kompozice s dominantou	
18	ve zlatém řezu	43
20	Optické uzavření kompozice	44
21	Lifty a sketche	45
22	Styly v cardmakingu	46
23	Clean & simply (CAS)	46
22	Graphic	48
23	Classy & elegant	48
24	Classic	49
24	Retro	50
25	Boho	51
25	Folk	52
26	Rustic (country)	53
26	Western	54
28	Safari	55
29	Nautical a coastal	56
29	Shabby chic	57
32	Vintage	58
32	Steampunk a clockpunk	59
33	Asian	60
33	Whimsy	62
34	Freestyle	63

Cardmaking nám přináší radost dvakrát – když tvoříme a když výsledkem potěšíme dalšího.

Cardmaking představuje soubor různých technik, kterými vytváříme originální papírová přání, knižní záložky, darovací obálky, pozvánky, jmenovky, ozdobné visačky, obaly a krabičky, adventní kalendáře apod. Zároveň tak nazýváme zájmovou dekorativní činnost, jež díky kreativnímu a relaxačnímu charakteru oslovuje stále více nadšenců po celém světě. Cardmaking vzešel ze scrapbookingu (tvorba fotoalb a deníků), dnes mají společné zejména materiály a techniky.

Při vytváření blahopřání se zamýšlíme nad příležitostí i obdarovaným a hledáme nejvhodnější výtvarné prostředky, aby výsledek nejen sdělil význam, ale vzbudil i citový ohlas a poskytl estetický zážitek. V následujících kapitolách se inspirováme světem výtvarného umění i cardmakingovým designem a ukážeme si, jak lze takových cílů dosáhnout. Mimoto upozorníme na úskalí, která se mohou v procesu tvorby vyskytnout.

Nejčastějším produktem cardmakingu je papírové blahopřání, proto se jím budeme zabývat především, ale dále uvedené obecné rady platí i pro jiné výrobky z této oblasti.

Zájemcům o další inspiraci – už mimo knihu – jsou určeny tzv. nástěnky na Pinterestu. Po zadání adresy www.pinterest.com/jitkascerbova/ v nich můžete listovat. Registrace je zdarma. Názvy nástěnek odpovídají kapitolám v této publikaci a jejich obsah je průběžně doplňován.

PRVNÍ DOJEM – BARVY

Než začneme pracovat, promýšlíme si uspořádání prvků, barev, vzorů a materiálů, aby výsledek byl harmonický a dojem co nejlepší. Tomuto uspořádání říkáme **kompozice**.

Každé blahopřání zapůsobí na první pohled svou barevností, proto se nejdříve zaměříme na kompozici barevnou a dotkneme se i vzorů. Poznatky z teorie výtvarného umění nám pomohou vyznat se lépe v barvách a do určité míry řešit barevnou kompozici, v poslední instanci ovšem vždy záleží na individuálním citění.

BAREVNÉ NÁZVOSLOVÍ

Vnímáme především **tóny** pestrých barev (např. pro modrou barvu se ustálily odborné názvy kobalt, ultramarín, pařížská modř aj.) a jejich **odstíny** (namodralý, bleděmodrý, tmavomodrý, temně modrý). Mimoto dáváme barvám laické názvy podle něčeho nám známého, např. modrá může být pomněnková, nebeská, námořnická nebo třeba šmoulí.

Pestré tóny jsou tzv. čisté. Neobsahují příměs bílé, šedé nebo černé barvy. Můžeme je zjednodušeně znázornit pomocí barevného kruhu. Tři zvyrazněné barvy – žlutá, červená a modrá – jsou **barvy základní**. Smícháním dvou základních barev vznikají barvy podvojně (viz menší výseče). Podvojně barvy tvoří se sousedními základními barvami tzv. barevné rodiny (např. žlutozelená – žlutá – žlutooranžová), označujeme je jako **barvy příbuzné**. Tyto se spolu na projektech dobře kombinují.

Systému uspořádání do kruhu se vymykají **nepestré barvy** bílá, černá a šedá, protože se mezi sebou liší pouze světlostí, a hnědá, která je syntézou všech tří základních barev.

Bílá patří v cardmakingu k nejpoužívanějším na základy přání, na svatební přání i zimní projekty a převládá též ve stylu *clean & simply*.

Černou razítkujeme, obarvujeme okraje, vyjadřujeme soustrast. Výraznou roli hraje černá barva též v projektech stylu *graphic* nebo *neon*. Černá je oblíbenou barvou teenagerů.

Hnědá bývá označována jako pestrá barva nesytá. Působí solidně až usedle, v oblíbě ji mají zejména lidé dříve narození. Nezapustitelná je v tématech souvisejících s přírodou. V hnědé existují i základy na blahopřání z tzv. *kraft* papírů. Nepestrými barvami a hnědou doladujeme kombinace pestrých barev. Vytvářejí jim příznivé sousedství, stupňují jejich intenzitu a neodvádějí pozornost.

JEDNOBAREVNÉ PROJEKTY

Jednobarevnou (monochromatickou) škálu sestavíme z odstínů jednoho tónu. Odstínům říkáme též barvy tlumené nebo lomené, a to proto, že je jejich pestrost průmyslově nebo vlastnoručně utlumena příměsí barvy nepestré (bílou, šedou nebo černou). Jednobarevný projekt je výzvou jak pro začátečníka, tak pro experimentátora. Kromě papírů a tradičních ozdob používáme i věci „co dům dá“ – pro modrou barevnost třeba džínovinu, zipy a korálky v odlišných odstínech, hnědou škálu vytvoříme krabíčkou lepenkou, papírovými sáčky, pírkou nebo kořením. Skvěle se uplatní i vzorkovnice nátěrových barev, které různé škály přímo nabízejí.

Papír si můžeme dekorovat i sami pomocí barev, inkoustů nebo fixů. Použijeme-li na papír do pozadí jenom světlé tóny – rozředěné vodou nebo smíchané s bílou, bude celek působit mírně a měkce. Aby nebyl přímo mdlý, oživíme kompozici výraznějšími ozdobami ve středních a tmavších odstínech, které prostřídáme mezi sebou nebo s bílou. Zajímavým akcentem bude detail v barvě příbuzné.

PROJEKTY V PŘÍBUZNÝCH BARVÁCH

Příjemnou barevnost získáme kombinací příbuzných barev (např. zelená – žlutozelená – žlutá). Sestavíme si ji z hotových papírů nebo namícháme z barev, inkoustů. Prostředáním s čistou bílou získá slavnostnější nádech. Dále můžeme přidat čistý (s jinými nesmíchaný) tón z okrajových barev (v našem příkladu tyrkysová nebo oranžová). Vznikne tak živější varianta.

Rada navíc: Tlumené barvy v pozadí jsou sázka na jistotu, vytvoří příjemné okolí ozdobám v sytých barvách. Výrazné pozadí na sebe strhává přílišnou pozornost a hlavní ozdoba pak zaniká.

PROJEKTY V PESTRÝCH BARVÁCH

Žlutá

Působí živě, vesele až lehkomylně. Žlutá se světlostí blíží bílé, má tedy minimum odstínů. Přidáváním dalších barev vznikají nové tóny (zelená, oranžová, hnědá), které s ní můžeme dobře kombinovat. Po jasné žluté saháme, chceme-li rozzářit šedou, šedomodrou, světle modrou. S tyrkysovou vytváří velmi živou kombinaci. Speciální význam má v cardmakingu smetanová barva. Používá se pro základy přání tam, kde by bílá působila příliš sterilně nebo narušovala požadovaný *vintage* vzhled, a taktéž pro svatební projekty.

Oranžová

Působí optimisticky, jasně až ohnivě. Rozzáří i fádni šedou. Čím je bližší k červené barvě, tím je dynamičtější, což ocení děti, teenageři, sportovci. Směrem k hnědé barvě vyvolává dojem minulosti a často se používá ve stylu *steampunk* spolu s metalickými a nepestrými barvami. Oranžové tóny spojujeme též s romantickým západem slunce, kterým vytvoříme kontrastní pozadí (*background*) k černým siluetám.

Červená

Působí aktivně a energicky. Její světlé odstíny mají výjimečně i své pojmenování – růžové. Ty patří buď mezi preferované, nebo velmi zatracované, což je třeba brát v úvahu s ohledem na obdarovaného. Růžové odstíny jsou oblíbené v romantických kombinacích s dalšími pastelovými barvami nebo hnědou. Červená dokáže oživit studenou modrou i jakoukoli kombinaci neutrálních barev. Se zelenou, zlatou a bílou tvoří tradiční vánoční paletku.

Zelená

Působí uklidňujícím dojmem, svěže a přátelsky. Z bohaté škály žlutozelených vybíráme pro jarní projekty, ze světle zelených odstínů pak pro styl *shabby chic* nebo dětskou tematiku. Protože nás příroda zelení obklopuje, jsme zvyklí přijmout se zelenou téměř jakoukoli barevnou kombinací.

Modrá

Působí studeně, vážně i vzdušně. V card-makingu je tmavší modrá v kombinaci s hnědou oblíbená na přáních pro muže; světle modrou se tradičně dekorují blahopřání k narození hochů. Modrá doplněná stříbrnou a bílou působí slavnostně, s jarní zelenou a žlutooranžovou zase hravě. Populární jsou kombinace tyrkysových tónů s oranžovou, lososovou, korálovou nebo růžovou, ke kterým přidáváme barvy nepestré.

Fialová

Působí duchovně, temně až ponuře. V tmavě fialové zasvítí zlatá (i žlutá). Ponurost vyvážíme většími světlými plochami nebo i jarní zelenou. Fialovou používáme též v mnoha světlých odstínech, které naopak působí lehce až něžně. Fialkové či levandulové tóny sestavujeme s růžovými a zelenkavými do kompozic ve stylu *shabby chic*.

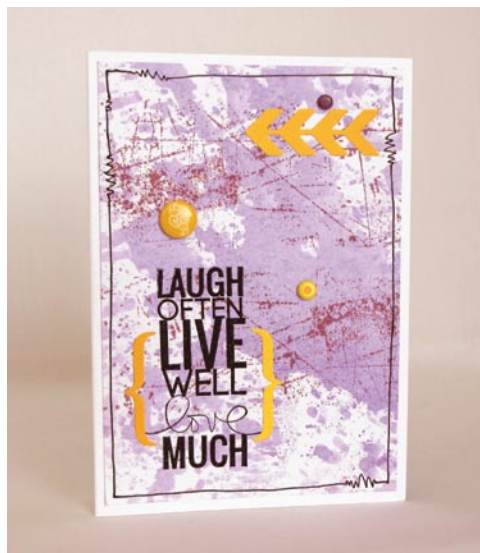

Rada navíc: Při rozmisťování několika různě tmavých papírů v pozadí se řídíme zkušeností, jak naše oči vnímají krajinu. Za přirozenou považujeme nahoře světlou oblohu a pod ní výraznější přírodu, architekturu. Světlejšími papíry, pocitově lehčími, tedy pojednáme horní část projektu.

PROJEKTY V KONTRASTNÍCH BARVÁCH

Dvě barvy, které proti sobě leží v kruhovém uspořádání, vytvářejí maximální kontrast. Rozeznáváme tři stěžejní kontrastní dvojice: žlutá s modrofialovou, zelená s červenou, oranžová s modrou. Další kontrastní dvojice pocházejí z jejich barevných rodin.

Kontrastní dvojice barev působí vyzývavě až neklidně už v malé ploše, proto na větších plochách do okolí přidáváme bílou či hnědou, anebo použijeme co nejsvětlejší odstíny jedné z kontrastních barev. Pokud není naším záměrem vyvolat v kompozici napětí, zvolíme poměr kontrastních barev např. 1:3. Čím více bude jedné barvy na ploše, tím méně druhé v detailech.

Rada navíc: Velké plochy nelomených kontrastních barev si vzájemně konkurují a ubírají si na účinku, proto jednu z nich zvolíme v lomené (odstínové) variantě.

PROJEKTY V NEONOVÝCH BARVÁCH

Po expanzi neonových barev do světa módy v roce 2012 se tato křiklavá barevnost prosadila i v cardmakingu a dokonce dala vzniknout celému barevnému stylu **bright/neon**. Vyhovuje zejména teenagerům a lidem dynamickým, nekonvenčním a odvážným.

Pro barevný rozlet využijeme stále se rozšiřující nabídky papírů, inkoustů, fixů, barev, quilingových proužků nebo různých doplňků jako jsou bambulky, umělohmotné korálky, knoflíky, pryžová vlákna, washi pásy, plastová brčka apod.

Neonová barevnost vynikne nejlépe na hladkém černém podkladu, podobně jako neonové reklamy ve tmě; existuje ale také mnoho světlých variant s bílým základem nebo s jednobarevnou neonovou plochou. Pro maximální barevný účinek vybíráme dvě až tři neonové barvy a doplňujeme velkou plochou v černé nebo bílé. Velké množství křiklavých barev pohromadě se navzájem oslabuje ve výrazu.

PROJEKTY S LESKEM A TŘPYTEM

Aby se výrobek blýskal, použijeme na ozdobách a orámování zrcadlový papír, v detailech svorky, kamínky (*rhinestones*), třpytky (*glitter*), rolničky, stuhy a samolepky s metalickým potiskem, do chrastidel flitry (*sequins*).

Holografický papír evokuje moderní technologie a byznys (pánská přání), hodí se na graficky pojaté projekty (geometrie, písmena, šipky) a mimo to z něj vyrábíme karnevalové doplňky a dárková balení.

Okázalejší přání zhotovíme z luxusních ručních papírů s metalickými vlákny, embosujeme za horka zlatým pudrem nebo doplníme saténovou stuhou a kovovou ozdobou. Pro třpyt Vánoc i jiných příležitostí si můžeme vybírat mezi materiály, jako jsou papíry s jemnými krystalky i perleťovou úpravou, třpytivá pěnová guma (*moosgummi*), metalické fólie, třpytkové lepidlo, tekuté perly, půlperličky, enamelové tvary... Pokud nemají polotovary samolepicí vrstvu, používáme jakékoli disperzní PVA (polyvynilacetátové) lepidlo, nejlépe s tenkou aplikační špičkou.

Z méně nápadných šedostříbrných, měděných a mosazných materiálů vytvoříme doplňky technického rázu a také dojem zašlých časů.

Na plochy používáme speciální metalické akrylové barvy, spreje a voskové pasty, které kombinujeme s dalšími technikami (*mixed media*).

Z domácích zdrojů zužitkujeme hliníkovou folii (alobal) nebo recyklujeme dárkové sáčky, obaly od kosmetiky apod.

Lesk a třpyt si získává v cardmakingu stále více přívrženců, není tedy divu, že se etabloval celý barevný styl **sparkly & glossy**. Projekty vynikají hravým pojetím a optimistickými pastelovými barvami. Blýskavé drobnosti jsou jakoby rozházené anebo se přesypávají v chrastidle. Nápisy často odkazují přímo k povaze stylu (*Sprinkled, Scatter, Sparkle, Shine*).

Rada navíc: Čeho je moc, toho je příliš, a to platí i u lesku a třpytu. Zatímco v detailech a liniích působí luxusně, ve velké ploše naopak lacině. U technicky zaměřených pozadí (protiskluzová podlaha, ozubená kolečka, nýtované pláty apod.) se velkých ploch obávat nemusíme.

PALETKY DESIGNÉRŮ

Při sestavování barevné kompozice hledáme často inspiraci – v barvách ročních období, v módě, v bytovém designu, v umění. Saháme též po hotových paletkách designérů (*Design Seeds, Pattern Pod, Color Palettes, Discover Color, BHG, Lets Chip It!, Angie Sandy, Pastel Feather Studio*). Na některých webech lze vyhledávat i zadané barvy, některé jsou upořádané tematicky. Pro řadu cardmakingových blogů vytvářejí designéři paletky přímo do soutěží (*ColourQ, Colour Me Card Challenge, Color Throwdown, The Card Concept, MFT, Pals Paper Arts, Unity Stamp Company, Peonies and Paper Chains*).

Barevné kombinace různých designérů si jsou mnohdy velice podobné. Liší se ale motivačními obrázky. S těmi nakládají designéři často volně. Nepoužijí všechny barvy nebo si některé upraví, aby dosáhli harmoničtějšího uspořádání. Na paletce navíc nezobrazují bílou, která je v obrázku zastoupena. V takovém případě si můžeme vybrat, jestli nám vyhovuje víc obrázků, nebo přidat paletku.

Rada navíc: Chceme-li se co nejvíce přiblížit motivačnímu obrázku, zaměříme se nejen na přesné barvy, ale i na poměry mezi nimi.

KOMPOZICE VZORŮ

Vzorem můžeme definovat určenost osobě či příležitosti – květovaný pro dámy, károvaný pro pány, prstýnkový ke svatbě, dudlíkový k narození dítěte – nebo ho použijeme jako stylový prvek (viz kapitola Styly).

Vodorovným pruhovaným vzorem opticky rozšiřujeme, svislým zužujeme, prodlužujeme. Puntíčkovaným zjemňujeme, chevronem (krokovým, věčkovým vzorem) vytváříme pohyb a napětí.

A jak zkombinovat vzory na jednom malém formátu, aby se vzájemně podporovaly?

Možností je několik:

- použijeme pouze papíry z jedné průmyslově natištěné sady
- k papírům z takové sady přidáme jednobarevné ve stejných tónech
- pořídíme si sestavenou kombinaci osvědčené autorky (firmy) tzv. *kit*, který se skládá nejen z papírů, ale i z výseků, razítek, stužek
- inspirujeme se hotovým přáním, které se nám líbí, a napodobíme ho z vlastních zdrojů
- vyjdeme z pravidla „tři vzory“: 1. geometrický (káro, puntíky, pruhy), 2. ornamentální (květinný, brokátový), 3. jednobarevný nebo s písmeny (notami, číslicemi). Vyvarujeme se stejných vzorů, byť bychom je vytvořili různými technikami.

Vzor volíme s velkým ohledem k hlavní ozdobě. Květinová dominanta se bude ztrácet mezi květinovým vzorem, mašle z pruhované stuhy bude působit na pruhovaném pozadí fádně.

Rada navíc: Na velikosti a výraznosti vzorů hodně záleží. Malé vzory se kombinují lépe a bez problémů. Nemusíme se obávat nepatřičné neukončenosti a utíkání vzoru z formátu. Proto se pro cardmaking tisknou scrapbookové stránky jako zmenšeniny. Výrazný vzor po celé ploše pozadí přebije většinu dominant. Nicméně jeden větší vzor na části pozadí dokáže projekt zajímavě oživit, takže se nebojme experimentovat.

DOMINANTA JE TO HLAVNÍ

Ozdoby jsou v cardmakingu samozřejmostí, ty nás baví a mnohdy si je i sami vyrábíme. Takovým, které v kompozici zaujmou na první pohled, říkáme **dominanty**. Dominantu necháváme vyniknout barevně, velikostně a prostorově. Protože se na ni soustředí nejvíc pozornosti, dáváme si na ní obzvlášť záležet. Dominanta je jen jedna; více dominant rozmístěných na jednom projektu si konkuruje, vytváří napětí a výsledek pak působí nevyváženě. K dominantní ozdobě přidáváme tedy ozdoby méně výrazné (subdominanty), často spolu s dominantou tvoří trojici či pětiici. Sudý počet ozdob kompozici opticky rozděluje (na poloviny, na úhlopříčky, na čtvrtiny), naopak lichý sceluje.

